

Диктанти (для 9 класу)

Славні сини України

У кожного народу минуле, сучасне та майбутнє зв'язані воєдино мріями та людською пам'яттю, яка споконвіків передається з покоління в покоління, живе в писаних і матеріальних пам'ятках. Щоб упевнено рухатися вперед, щоб ясніше розуміти шляхи, які пройдено, розуміти сучасність, треба знати минуле, знати історію.

На Дніпрі, за порогами, у першій половині XVI століття українське козацтво створило славнозвісну Запорізьку Січ, яка прославилася не лише своєю військовою силою та майстерністю, своїми перемогами, а й демократичним устроєм та освітою. Упродовж тривалого часу Січ була центром військової сили українського народу.

На Січі брали до уваги такі риси: хоробрість, кмітливість, розум, досвід і, звичайно, безмежну відданість Україні. Запорізькі козаки були героїчними захисниками свого народу. Вони билися з ворогами скрізь: у Криму, на Чорному морі, на Дунаї, на турецькій території – і скрізь перемагали. У ті часи про них писали так: «Не знайти деінде на землі більш сміливих, які б так мало боялися смерті». Січ була справжнім осередком освіти: на її території, крім військових шкіл, були і звичайні.

За П. Шелестом (161 слово)

Запорізький дуб

Славетному Запорізькому дубу понад сімсот років, хоча науковці стверджують, що йому цілком може бути на одне-два століття більше.

Усі, хто хоч коли-небудь бував біля цього дуба, передусім відзначають його параметри: стовбур можуть охопити шість дорослих осіб, а висота дерева сягає тридцяти шести метрів. У 1990 році дуб майже повністю засох, життєздатною залишилася тільки одна гілка. Фахівці нарікають на надто високий рівень ґрунтових вод і блискавку, яка влучила в дерево. Тому науковці встановили металеві щогли, що підтримують сухі гілки; зміцнили ґрунт, який почав просідати; деревину дуба систематично обробляють консервантами.

Існує чимало легенд, пов'язаних із Запорізьким дубом. Кажуть, що сам Богдан Хмельницький відпочивав у його тіні, а кошовий отаман Запорозької Січі Іван Сірко з козаками під цим дубом написали листа турецькому султанові. Ходить також легенда, ніби Тарас Шевченко читав свою поему «Катерина» під Запорізьким дубом. Під час Другої світової війни Адольф Гітлер хотів розпиляти славетне дерево й вивезти до Німеччини як трофей і символ перемоги, проте дуб, як і наш народ, вистояв.

Диктанти (для 7 класу)

Національні символи країни

«Людина хороша, коли на себе схожа»,— говорять у народі. Кожна нація намагається виявити себе і свою суть у національних символах. Гербом України є тризуб, а прапор складають два кольори: жовтий і синій. Який же зміст, яка історія у цих символах?

Зображення тризуба з'явилося дуже давно: його розрізняють ще на монетах київських князів. Ось лише деякі версії походження цього знака: скіфський або візантійський скіпетр, корона, якір, лук і стріла, шолом, сокира.

У Київській Русі тризуб зображали, вносячи у його форму національні елементи, але зберігаючи незмінною основу.

Яке минуле українського прапора? Синій і жовтий кольори ми бачимо на знаменах українських козаків, у козацькому й гайдамацькому одязі.

Краю, де зародилась хліборобська цивілізація, притаманні саме сині й жовті фарби. Золотаві хлібні лани і блакитне над ними небо, синя дніпровська або морська вода і жовтий пісок - все це зроду-звіку складало краєвид України. Око українця милували жовті квіти горицвіту й соняшника, голубі пелюстки цикорію, барвінку й волошки. Жовте уособлює вогонь, а синє - холод, це два полюси буття, два кінці осі, навколо якої буття обертається.

Небо і озеро

Небо було тихе, і озеро було тихе. Небо із своєї високості пірнуло в озерну глибіню, перекинулося, вистелило собою дно, і сонце з-під хвиль пробивалося на світ. Небо втопилося, а озеро світило сонцем.

Густа лепеха, низька осока, чорноголовий очерет — все остовпіло від того дива і не зважувалося шелеснути.

Тільки високі дуби, прадавні вартові берегів, своїми верхів'ями діставали середину озера, тягнулися до того сонця, що світило із самого дна, але не могли досягнути, не могли вловити його. А воно йшло по небу, йшло і по дну та заманювало за собою дуби.

Сонце виробляло те ж саме і з соснами, які поодинокі стирчали на кручах.

І все мовчало: ліс, який вибухнув зеленим полум'ям і мріяв; поля, що розлилися повинню колосків і притихли; і Катря на березі озера.

Диктанти (для 8 класу)

Країна у своїй красі

Україна... В одному вже тільки цьому слові і для нашого вуха, і навіть для вуха чужинців бринить ціла музика смутку й жалю. Україна – країна смутку і краси, країна, де найбільше люблять волю і найменше мають її, країна гарячої любові до народу і чорної його зради, довгої, вікової, героїчної боротьби за волю, у результаті якої – велетенське кладовище. Високі в степу могили та прекрасна на весь світ, безіменна, невідомо коли і ким складена пісня... Тяжкий сон, подвійна неволя і темна ніч, як ворон.

Україна – це тихі води і ясні зорі, зелені сади, білі хати, лани золотої пшениці, медовії та молочнії ріки. Україна – це змарнілі, обшарпані, голодні люди. Ідуть на панщину, чорні і німі. Ідуть, дітей ведуть... Україна – це царське та панське безмежне свавілля... Праця до сьомого поту...

Україна – розкішний вінок із рути й барвінку, що над ним світять заплакані золоті зорі. Поема жалю і смутку, краси і недолі.

«Заповіт» Т. Г. Шевченка

До болю стискалося серце поета від думок про страждання рідного народу в кріпацькій неволі, яку гнобителі намагалися видати за веління «всемогутнього справедливого» бога. І тоді з'явилася потреба сказати останнє слово рідному народові, закликати народ порвати кайдани і вражою кров'ю окропити волю, потреба висловити палку віру у світле майбутнє батьківщини, у велику, вільну, нову сім'ю, де і його, борця за щастя народу, згадають тихим незлим словом.

Так з'явився «Заповіт». Шевченко написав цей твір наприкінці 1845 року, перебуваючи майже в безнадійному стані.

Але міцний організм Тараса Григоровича переміг тяжку хворобу. Отже, не судилося «Заповіту» стати останнім словом народного співця. Після того Шевченко написав ще багато творів, які прославили його. Та не забувся й «Заповіт».

Музику на текст «Заповіту» писало багато композиторів. Та пісня поширилася з музикою, що була створена полтавським учителем Гордієм Павловичем Гладким. І в наші часи, вшановуючи Шевченка, ми співаємо «Заповіт», покладений на музику полтавським учителем.

(136 слів)

